

Spontánny odpor obyvateľstva ČSSR zachytili domáce i svetové médiá. Invázia bola aj predmetom rokovania Bezpečnostnej rady OSN. Spoločnosť odmietla násilnú okupáciu krajiny. Odpor obyvateľstva sa prejavoval rôzne – nenásilným protestom na verejných zhromaždeniach aj individuálnou formou. Symbolom slovenského odporu proti invázii je aj vo svete známa fotografia s názvom Muž s odhalenou hrudou pred okupačným tankom autora Ladislava Bielika.

Podpora Československa protestom v Bergene, Hordaland, Nórsko

Pamätná tabuľa na budove Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave

Údaje o minci

Nominálna hodnota: 10 eur

Materiál: Ag 900/1000

Cu 100/1000

Hmotnosť: 18 g

Priemer: 34 mm

Hrana: nápis do hĺbky:

• 21. AUGUST 1968

Náklad: limitovaný náklad v bežnom a proof vyhotovení

11 000 ks

Autor návrhu: prof. Mgr. art. Patrik Kovačovský

Rytec: Dalibor Schmidt

Výrobca: Mincovňa Kremnica

Na líci mince sú zobrazené zábrany z ostnatého drôtu s číslicou 68 na pozadí, ktoré symbolizujú obdobie normalizácie po invázii vojsk Varšavskej zmluvy do Československa v auguste 1968. Štátny znak Slovenskej republiky je v hornej časti mincového poľa, názov štátu SLOVENSKO a letopočet 2018 sú v spodnej časti mincového poľa. Pod nimi je vodorovná linka a označenie nominálnej hodnoty mince 10 EURO. Značka Mincovne Kremnica je vľavo od štátneho znaku Slovenskej republiky a vpravo od neho sú štylizované iniciály autora výtvarného návrhu mince prof. Mgr. art. Patrika Kovačovského PK.

Na rube mince je zobrazený fragment fotografie Ladislava Bielika „Muž s odhalenou hrudou pred okupačným tankom“, na pozadí doplnený číslicou 50 a nápisom „výročie“, ktoré vyjadrujú 50. výročie invázie vojsk Varšavskej zmluvy do Československa. V hornej časti mincového poľa je nápis AUGUST 1968.

Vydala: © Národná banka Slovenska, august 2018

Foto: TASR, SITA, L. Bielik, Wikimedia (Ing. Mgr. Jozef Kotulič, Hordaland, Ladislav Luppá, Eirik Sundvor), Progress Promotion
<http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatelske>

Nenásilný spontánny odpor občanov proti vstupu vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968

Strieborná zberateľská minca

Okupácia Československa vojskami Varšavskej zmluvy patrí medzi najvýznamnejšie medzníky moderných slovenských dejín a rezonovala po celom svete. Vyvolala spontánny odpor obyvateľstva, ktoré s hrôzou sledovalo, ako sa počas jednej noci na území suverénneho štátu ocitlo trisťtisíc cudzích vojakov, vyše šesťtisíc tankov a bojových vozidiel, štyritisíc diel a tisíc lietadiel. Bola to najväčšia ozbrojená akcia v Európe od konca druhej svetovej vojny.

Koncom šesťdesiatych rokov sa v krajine rozvinulo celospoločenské hnutie za demokratizáciu a modernizáciu. Na Slovensku bol proces demokratizácie umocnený emancipačným úsilím o rovnoprávne národné postavenie, ktoré vyústilo do požiadavky federatívneho štátoprávneho usporiadania. Predstavitelia straníckych a štátnych orgánov 30. októbra 1968 na Bratislavskom hrade slávnostne podpísali ústavný zákon o československej federácii, čím sa celý

Podpísanie ústavného zákona o československej federácii

proces zavŕšil. Demokratizačný pohyb občianskej spoločnosti pod vedením Alexandra Dubčeka sledovala Moskva od začiatku s obavami. Ak by ukázala slabosť či nečinnosť, ohrozila by svoje veľmocenské záujmy. Československo mohlo spustiť podobnú lavínu v ostatných krajinách východného bloku. V priebehu niekoľkých mesiacov nasledovalo viacero vyhlásení sovietskeho vedenia, aby Praha „kontrarevolučnú situáciu“ riešila rýchlo a účinne vlastnými silami.

Na začiatku augusta 1968 sa v Bratislave na porade predstaviteľov komunistických krajín prijalo vyhlásenie, že „podpora, ochrana a upevnenie socialistických vymožeností sú spoločnou internacionálnou povinnosťou všetkých socialistických krajín“ (Brežnevova doktrína obmedzenej suverenity). Zároveň počas porady odovzdali vedeniu Komunistickej strany Sovietskeho zväzu tzv. pozývaci list, ktorý podpísali predstavitelia vládnucej Komunistickej strany Československa. Tento „list piatich“ mal dať pripravovanej vojenskej invázii zdanie legálnosti a legitimity.

Invázia vojsk piatich štátov Varšavskej zmluvy (ZSSR, Poľsko, Maďarsko, NDR a Bulharsko) sa stala skutočnosťou v noci z 20. na 21. augusta 1968. Intervencia násilne zastavila demokratizačný reformný proces a vytvorila podmienky na odstránenie jeho výsledkov. V dejinách československého komunistického režimu sa začala normalizácia, ktorá však zároveň predznamenovala nielen jeho koniec, ale aj koniec komunistického experimentu v Európe.

Protestné zhromaždenie obyvateľov na Námestí SNP

Leták kritizujúci vpád vojsk Varšavskej zmluvy zhodený z lietadla v Lučenci

Fotografia: Muž s odhalenou hrudou pred okupačným tankom

